GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Joi'a si Duminec'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28. franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru flacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 63. | Joi, 22|10 Augustu | 1878.

Efectele ocupatiunei.

Brasiovu, 21 Augustu, 1878.

La ordinea dilei este si va remané inca multu timpu grav'a cestiune a ocuparii Bosniei si Herzegovinei. Numai incape indoiéla, ca ministrulu de esterne si consiliarii sei din Vien'a nu s'au asteptatu la o resistintia seriósa din partea poporatiunei mohamedane si chrestine, ca-ci déca ar' fi prevediutu o asemenea resistintia, ar' fi trebuitu se tramita nu 80,000 ómeni, ci celu puçinu 200,000, spre a cuceri acele provincii. Acést'a prima si grava eróre o marturisescu astadi chiaru si oficiosii din Budapest'a. Ei ceru acuma o mobilisare mai estinsa „spre a tranti la pamentu catu mai curendu pe toti inimicii monarchiei, pe cei declarati pe façia si pe cei secreti.“

Trupele nóstre s'au luptatu cu mare bravura, dér' dupa cumu se constata acuma mai pretutindeni erau in numeru prea micu façia de insurgenti, cari pandeau cu miile inderetulu positiuniloru loru intarite, cunoscêndu bine tóte cararile cea mai mare parte atatu de nepracticabile ale aceloru tienuturi muntóse. Din caus'a acést'a, desi trupele austriace au inaintatu mereu, perderile loru au fostu fórte simtibile. Dintre tóte divisiunea Szapáry, compusa din regimente unguresci, a suferitu mai multu. De aceea i s'a tramisu inca in 13 Augustu o brigada in ajutoriu. Dér' si celelalte divisiuni au avutu perderi insemnate, si loru le trebuiescu intariri. In urma acést'a se tramisera noue regimente pe la Broodu si Gradisc'a in Bosni'a. Se anuntia totodata, ca Maiestatea S'a ar' fi ordonatu a se pune pe peciorn de resbelu o parte din armat'a teritoriala ungara (honvedi) cu scopu cá se inlocuiésca trupele ce se afla acuma in Croati'a si Graniti'a-militara in garnisóna, cá aceste tóte se póta trece apoi peste fruntarii. Astfeliu spera oficiosii, ca in curendu voru fi 100,000 combatanti in Bosni'a. Ajunge-voru acesti'a spre a terminá greau'a opera a pacificarii?

Se lasamu inse cestiunea militara. Astadi nimeni nu póte predice ce cursu voru mai luá inca evenemintele, candu si in ce modu se va pune capetu insurrectiunei bosniace. Siefulu ministeriului de esterne, dise deunadile „N. fr. Pr.“, a comisu o mare eróre crediendu, ca bosniacii si herzegovenii se voru supune orbisiu, cá o turma de vite; nu comand'a armatei ci elu singuru este responsabilu pentru perderile doreróse ce avura a suferí trupele nóstre, elu a adusu monarchi'a intr'o situatiune, din care védia cumu o va scóte bravur'a si sacrificiele armatei.

Totu in sensulu acest'a vorbesce si organulu partidei nationale croate, dér' mai face dependenta stabilirea durabila a pacii in provinciile ocupate de directiunea, ce-o va luá politic'a interióra a monarchiei. Eata ce dice „Obzor“ cu privire la acést'a:

„Dupa luptele dela Maglay si Jaice incéta fictiunea mandatului europeanu si a tractatului cu Turci'a. Ostasii nostri adapa si c u c e r e s c u Bosni'a cu sangele loru eroicu.“ Ceea ce se petrece acuma in Bosni'a, e resbelu! Monarchi'a nóstra ia acuma tiér'a acést'a nu cu minciun'a, nu cu uneltiri diplomatice, ci cu sangele scumpu alu ostasiloru sei. Din situatiunea critica, in care amu intratu inse ne póte scapá numai o idea mare. Armat'a nóstra brava va implini missiunea ei, va suprimá insurrectiunea. Dér' déca Bosni'a va fi odata la peciórele Maiestatii nóstre atunci védia diplomatii si politicii, cá se nu strice totulu. Ceea ce au castigatu, ei voru poté intari si asigurá numai atunci, déca voru intielege m i s s i u n e a s l a v i c a a monarchiei. La dincontra fiecare petricica de pe peninsul'a balcanica va deveni o stenca a resistentiei!“

Este importantu ceea ce scrie „Obzor“, fiindu-ca esprima ideile partidei nationale croate, care jóca unu rolu mare in cestiunea ocuparei. Press'a vienesa semnaléza deja o schimbare a politicei interióre in favorulu slaviloru. Petrecerea principelui mostenitoriu in Prag'a se dice, va inaugurá o impacare cu cehii. „Neue Freie Presse“ sustiene, ca politic'a esterióra a monarchiei are unu caracteru slavu, ca si in Bosni'a se va stabili domni'a slaviloru, ca generalii nostri slavi au avutu intotdeauna o influintia mare, ca politic'a loru de cucerire slava este, care acompanéza trupele nóstre la Seraievo, ca chiaru si ministrulu de esterne este numai o papusie a partidei acesteia militarie, ca acolo la sudu incepe a se gramadi unu corpu austro-slavu, care ameninta a rupe inelulu dualismului.

Eata ce efecte póte avé ocuparea. Amu disu inca cu cateva luni inainte, ca intrarea trupeloru austriace in Bosni'a va fi semnalulu unoru mari modificari in vieati'a interióra de statu a monarchiei.

Luptele in Bosni'a.

Dela V i e n 'a se anuntia: „Dupa o scire telegrafica, sosita astadi (17 Augustu), divisiunea 20 de sub comand'a gener. Szapáry a f o s t u a t a c a t a e r i i n a i n t e d e a m é d i u d e c a t r a o t r u p a i n s e m n a t a s i t a r e lenga Doboy la tiermulu dreptu alu Bosnei si respinse, desi c u m a r i p e r d e r i, tóte atacurile. — Cu tóte provocarile de pana acuma, comandantulu trupeloru n'a potutu tramite listele cerute despre perderile suferite, deórece trupele avura in continuu marsiuri si lupte. Numai incatu privesce lupt'a de eri dela Doboy se scie ca au cadiutu morti: Maiorii Giessübel dela reg. 39, Sarlay dela reg. 78; capitanulu Loy dela alu 78-lea, capit. Schaffer si locot. Kreutzinger dela reg 61.

Comandantulu corpuriloru de armata alu 13-lea telegraféza din taber'a dela Foinic'a-Cupsi'a (spre Seraievo), ca in 15 l. c. trupele nóstre au atacatu positiunea intarita a insurgentiloru la Han-Belalovac si au reportatu asupra loru o v i c t o r i a s t r a l u c i t a. Taber'a insurgentiloru, unu stindartu, multe cara cu munitiune cadiura in manile colónei din flanculu dreptu, care atacà pe insurgenti in cósta si in spate. Insurgentii o luara la fuga spre Visoc'a si Kiseljak. Tunurile 'si le-au fostu dusu mai inainte. Perderile nóstre nu sunt insemnate. — La d i v i s i u n e a 20 diu'a de 17 Augustu a fostu linistita. Generalulu Szapáry ocupa positiunea la tiermulu dreptu alu Bosnei si are pe inimicu in façia. — In 15 a demonstratu gener. Csikos in contra insurgentiloru, cari ameninţiau Travnicu din spre Livno. O lupta se incinse la Guber inainte de Livno, la care luà parte batalionulu de venatori territoriali dalmatini, care se tienù fórte bine si causà insurgentiloru mari perderi. Insurgentii (vreo 3300 ómeni cu 8 tunuri de munte) se retrasera la Livno. Venatorii dalmatini suferira o perdere de 10 morti si 5 vulnerati. Dupa terminarea luptei unu detasiamentu turcescu constatatoriu dintr'unu oficieru si 56 soldati a fostu silitu se predé armele la pichetulu Arzano.

„Deutsche Ztg.“ primesce din Agramu urmatórea telegrama: „Dupa unele sciri sosite aci despre lupt'a dintre satele Costainiçi'a, Svetlic'a si Camen, la tiermulu dreptu alu Bosnei in façia de D o b o y, a fostu angagiata din partea nóstra ceva mai multu decatu o brigada, care fù atacata de o trupa inimica de trei ori mai numerósa. Regimentele de infanteria mare-duce Alexis Nr. 39 (Debretînu), br. Soccievici Nr. 78 (Esseg) si Alex. Cesarevici Nr. 61 (Temisiór'a) se se fi luptatu cá nesce lei, dér' au avutu, dorere, perderi insemnate, intre cari multi oficieri. Artileri'a a impuscatu briliantu si a causatu insurgentiloru mari perderi. Comitele Szapáry a asistatu la lupt'a.

Lui „N. Wiener Tagblatt“ i se scrie dela Drin'a: Déca agentii austro-ungari au fostu bine informati, atunci au trebuitu se afle de ceea ce se prepará in Bosni'a de ostu. Trebuie se ne miramu dér', ca aceia, cari au croitu planulu de ocupatiune, au aflatu de bine a incredintiá n u m a i u n e i s i n g u r e d i v i s i u n i esecutarea unei probleme, pe care abia o potere dupla ar' fi potut'o resolvi. Inca in 29 Iulie le stá organisatoriloru insurrectiunei la dispositiune, in raionulu Bielin'a-Gracaniçi'a 25 tabore (batalióne) trupe irregulare si 5 batalióne turcesci regulare cu 16 tunuri. Intre aceste nici nu sunt socotite mai multe mii de chrestini greco-orientali. Pe tiermulu stengu alu Drinei intr'o circonferintia de vreo 50 miluri traiescu catolicii, neconditionatu supusi stindartului austriacu, numai cá nesce insule mici in mediulloculu mohamedaniloru si alu serbiloru, cari facu mai multu de 8 din diece parti ale locuitoriloru Bosniei ostice. Intre aceste elemente s'a agitatu barbatesce in contra ocupatiunei. Panslavisti din Moscv'a, Omladinisti din Belgradu, agenti din Cetinie, dedura man'a cu agentii lui Sieic-ul-Islam din Constantinopolu, ai lui Hagi Loja din Seraievo si ai „ligei albanese“ din Prizirend. Din Serbi'a trecura vreo 2000 de ómeni armati in Bosni'a. Luptatorii straini, si consoçii indigeni straini formara legiuni anumite sub comand'a unoru conducêtori militari probati. Ei erau toti armati cu pusci si cu revolvere de sistemulu nou. Comand'a superióra o au oficieri superiori turci. Bandele aceste au fostu asiediate in positiuni bune strategice dela Drin'a pana la Gracaniçi'a. Si Fadeieff a fostu dincolo de Drin'a si avù cateva convorbiri cu voivodii chrestini si cu siefii mohamedani.

Din partea S e r b i e i insurrectiunea a fostu ajutata cu tóte mediulócele possibile. Incependu dela provisiuni pana la tunuri tóte se espedara in Bosni'a de pe tiermulu dreptu alu Drinei. Candu a trecutu fruntari'a gen. Szapáry, resistenti'a erá deja organisata si tóte erau gat'a pentru actiune. Se póte dice fora a esagerá, ca acestei divisiuni stá façia o ostire inca odata asia de numerósa. Pe lenga acést'a trupele austro-ungare au fostu tradate mai la fiecare pasu. Localitatea, care astadi facea comandantelui divisiunei declaratiunile cele mai devote de supunere, cá Gracaniçi'a spre esemplu, in diu'a urmatória luà armele ascunse si sari in spatele trupeloru austriace. Nu mai incape indoiéla, ca insurgentii au fostu incuragiati si prin scirile din Herzegovin'a. Asia se anuntià, ca in muntii Senicei si Dug'a s'au asiediatu vreo 800 herzegoveni si ca acesti'a se voru opune generalului Jovanoviciu. Din Grahovo sosi o salutare fratiésca a Scupcinei, unde erau representati toti herzegovenii. Adunarea decise a opune trupeloru de ocupatiune resistenti'a cea mai energica si speréza, ca fratii bosniaci „de tóte cultele“ voru face totu asemenea. Coalitiunea acést'a nenaturala astépta si din Albani'a 10,000 ómeni. Doui delegati ai „ligei albanese“ se afla inca dela 4 Aug. in Zvorniculu-mare. Va fi necessariu a dirige o potere insemnata cu multa artileria in contra bandeloru din Bosni'a ostica. Insurgentii au fortificatu cumu au potutu tóte orasiele si satele. Zvorniculu-mare a fostu intaritu prin cateva bastióne noue. Bjelin'a e incungiurata de 8 siantiuri, pe cari au fostu asiediate mai multe tunuri. Ambele localitati cu nume Tuzla voru fi incungiurate cu palissade si cu siantiuri adênci. Se dice, ca insurgentii au fortificatu in totalu 12 localitati, cari servescu de radiemu positiunei loru. Fórte tare se fia mai cu séma positiunea la Han-Belalovac, unde se afla cuartirulu generalu alu insurgentiloru. Intr'o proclamatiune, ce a adressat'o Hagi Loja, care se dice, ca inca se afla in cuartirulu generalu, catra poporu, fù provocata junimea, de a intrá in sirurile luptatoriloru. Fiecare bosniacu dela 15 ani incolo trebuie se'si „jertfésca

„sangele patriei", dice proclamatiunea. Totodata ordona Hagi Loja cá insurgentii se pórte numele de „aperatori ai patriei". —

Program'a scóleloru din Blasiu.

Program'a gimnasiului superiore, preparandiei, normei si scólei poporale de fetitie din Blasiu pe anulu scolasticu 1877/8, redactata de I. Antonelli canonicu si directoru gimnasialu, cuprinde unu tractatu istoricu pe 48 pagine asupra originei, continuitatiei si petrecerei romaniloru in Daci'a lui Traianu pana la anulu 1300. Tractatulu dupa o introductiune scurta, vorbesce: 1. Despre numele romanu. 2. Despre parerile in privinti'a formarii poporului romanu. 3. Continuitatea romaniloru in Daci'a-Traiana. 4. Daci'a sub barbari dela 274—796. — Partea acést'a este numai inceputa si se va continuá la anulu viitoriu. In genere lucrarea este croita pe o scara mai mare. Autorulu a adunatu materialulu imprastiatu cu barbatia si s'a silitu a'lu si grupá sistematice. In lucrarea presenta façia cu lucrarile de categori'a acést'a, ce s'au facutu de romanii de dincóce de Carpati, este unu progressu, pe care 'lu constatamu cu placere.

Cronic'a, in care se pertractéza modificarile facute in studii si in statulu personalu, ne aréta, ca patru professori au facutu esamenulu de calificatiune, si adeca: d. Nicolau Popescu din istori'a universala si din germana, d. Iosifu Hossu din fisica si chemia, d. Ales. Uilacanu din istori'a naturala si din limb'a maghiara si d. Ciriacu B. Groze din filologi'a clasica. Mai incolo vorbesce despre impartirea anului scolasticu in trei periode, despre conferintie, despre esaminele private si publice, despre maturitate, (la esamenulu de maturitate s'au insinuatu 20 scolari de clas'a VIII, dintre cari s'au judecatu „deplinu maturi cu lauda" 4 insi, ér' ceilalti „maturi"), despre parastase, despre institutulu preparandialu (la esamenele de cualificatiune dela acestu institutu au fostu admisi 12 invetiatori din archidiecesa, din cari 1 s'a retrasu, ér' dintre cei 11, cari s'au supusu 8 s'au declaratu de cualificati, ér' 2 s'au relegatu), despre scólele normale si despre scóla de fetitie, care a fostu frecuentata in anulu acest'a de 42 eleve.

Din statulu personalu se vede, 1. ca la gimnasiu au functionatu in anulu trecutu scolasticu 12 professori si cu unu directoriu fora studii, 3 prof. pentru cantari, desemnu, gimnastica si caligrafia; catedr'a de musica instrumentala e vacanta. 2. Ca la preparandia au fostu unu directoriu fora studii si 2 prof. pentru studiile obligate si 3 pentru cele relativu obligate. 3. Ca la norma au fostu 4 professori, 3 cu studii obligate si unulu cu cantarile.

Planulu de invetiamentu pentru gimnasiu a fostu celu prescrisu de ministeriulu de instructiune din 1871 cu modificarile recerute. Dupa acestu planu au fostu in tóte classele 261 de óre pe septemana. — Urméza planulu de lectiune in fiecare classe, din care se vede materialulu catu s'a petrecutu, professorii, cari au predatu, manualele, dupa cari s'a predatu materialulu prescrisu. — Din planulu de invetiamentu pentru preparandia se vede, ca au fostu óre pe septemana 53. Urméza apoi planulu de lectiuni la acestu institutu. — Planulu de invetiamentu pentru norme a fostu celu elaboratu de consistoriulu metropolitanu pe bas'a planului pentru scólele de statu. Óre pe septemana au fostu 83. Urméza planulu de lectiune.

Mediulócele de invetiamentu. Bibliotec'a gimnasiala a mai crescutu in anulu 1877/8 prin donatiune cu 57 opuri, ér' prin cumperare cu 40. Bibliotec'a museului s'a adausu in anulu acest'a cu 9 opuri. — Museulu fisicu s'a maritu cu trei aparate. Museulu naturale a crescutu cu 13 paseri, 300 specii insecte, cu 6 reptilii, Herbariulu cu 600 specii de plante. Laboratoriulu naturale s'au proveditu cu 28 de lucruri indispensabile. Modele de gipsu si teracota s'au cumperatu 5 bucati. — Bibliotec'a preparandiei s'a immultitu prin donatiune cu 4 opere. — Museulu numismaticu gimnasialu s'a sporitu cu 29 bani de argintu, 33 de arama, 2 medaile de bronzu, 1 bancnóta austriaca de 5 fl. din 1806, 1 b-nóta ungurésca de 15 cr. din an. 1849. Museulu are 1670 bucati de bani.

Consemnarea scolariloru gimnasiali immatriculati pe anulu scolasticu 1877/8 si classificatiunea loru cu finea anului. — Au fostu immatriculati 386 scolari, au parasitu scól'a 21, au moritu 2, au mai remasu 363; din cari sunt romani 359, maghiari 4. Dupa confessiune: greco-catolici 324, romano-catolici 2, greco-orientali 35, ev.-reform. 2. — Dupa progressu: eminenti 67, de clas'a prima 242, de clas'a secunda 42, de clas'a tertia 11, neesaminatu 1. — Beneficiati au fostu: cu stipendiu 14, cu pane 231. La finea anului s'au distribuitu premii in pretiu de 322 fl. 57 cr. v. a.

Consemnarea eleviloru immatriculati la institutulu pedagogicu gr.-cat. pe anulu 1877/8 si classificatiunea loru la finea anului. Immatriculati 27, au parasitu scol'a 5, remasi 22. — Dupa progressu: eminenti 4, primani 14, secundani 3, neesaminati 1. — Beneficiati: cu stipendiu 1, cu pane 20.

Consemnarea scolariloru immatriculati la scól'a normala pe anulu 1877/8 si classificatiunea loru la finea anului. Immatriculati 168, au parasitu scól'a 9, a moritu 1; au remasu dér' 158. Dupa progressu: eminenti 38, primani 94, secundani 23, neesaminati 3. — La scól'a de fetitie au fostu 54 de eleve.

Bibliotec'a tinerimei studióse consta din a) 680 de opuri in 805 tomuri carti romane b) 465 de opuri in 614 tomuri carti straine c) 157 opuri in 290 tomuri carti romane si straine, sum'a 1302 opuri in 1709 tomuri. Bibliotec'a studentiloru are unu restu activu de 423 fl. 54 cr. si 3 galbini.

Statulu activu alu fonduriloru gimnasiali cu finea anului scolasticu 1877/8 e urmatoriulu: 1. Fondulu premiiloru gimnasiali: a) in bani gata 44 fl. 66 cr., b) in oblig. urb. trne computate in v. a. 4620 fl. 65 cr. Sum'a 4665 fl. 31. 2. Fondulu museului fisicu: a) in bani gata 15 fl. 34 cr., b) in oblig. urb. trne 105 fl. Sum'a 120 fl. 34 cr. 3. Fondulu baniloru de scóla a avutu in anulu acest'a: a) perceptiuni 808 fl 75 cr., b) erogatiuni 675 fl. 08 cr. Restu activu 133 fl. 67 cr. 4. Fondulu pentru morbosi: a) perceptiuni 857 fl. 82 cr., b) erogatiuni 222 fl. 82 cr. Restu activu 635 fl. 5. Fondulu pentru desemnu: perceptiuni 305 fl. 56 cr., erogatiuni 134 fl. 04 cr. Restu activu 171 fl. 52 cr. 6. Fondulu pentru scól'a de scrima 93 fl. 7. Fondulu baniloru erediti dela casina 32 fl. — Anulu scolasticu viitoriu se incepe la 2 Sept. st. n. inscrierile in 29, 30, 31 Augustu st. n. —

In anulu 1876/7 au fostu gimnasisti immatriculati — 312; au parasitu scól'a — 19; remasi 293; Asemenanduse numerulu din anulu trecutu alu scolariloru cu celu din anulu acest'a se vede, ca in acestu anu au fostu cu 70 mai multi. — Dupa progressu: Anulu 1877/8 scolari 363 — eminenti 67; de clasea prima 242; de clasea secunda 42; de clasea tertia 11; Anulu 1876/7 — scolari 293 — eminenti 60; de clasea prima 182; de clasea secunda 37; de clasea tertia 3; stipendiati in 1876/7 13, cu pane 186 prin urmare in 1877/8 (231) cu 45 mai multi.

In genere anulu acest'a pe langa tóte calamitatile, de cari a fostu bantuitu poporulu, a fostu ceva mai bunu decatu celu trecutu. Multe ar' mai fi aici de observatu. Din aceste date puçine statistice inse inca potemu invetiá multu.

Selagiu, 13 Augustu 1878.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.")

La din'a de 11 a lunei curente se tienura in comitatulu nostru alegerile de representanti la diet'a tierii. S'au alesu: in cerculu Eriului Szongott Jakab din partidulu de la 1848 (kossuthianu); in cerculu Simleului b. Bánffy Albert (opositionalu); in cerculu cehului Georgiu Popu, (nationalistu); in nou creatulu cercu alu Diosiodului Dull László, vice-comitele comitatului, (tisaistu); in cerculu Zelaului Szikszai Lajos, fostu deakistu si acum tisaistu. Ambii acesti din urma avura contracandidati kossuthiani; celu dantaiu pe Dobai Antal, estu din urma pe Mártonffy Márton.

Pe ambii i ajutara la invingere bietii romani, ca-ci comunele pure si mestecate maghiare votara cu fórte puçina esceptiune in contra loru, pentru candidatii opositiunali.

Bietii romani venira, mai alesu la Zelau, in masse compacte, prin tina pana in genunchi, sub ploi torentiale, dér' condusi de respectivii notari, doui invetiatori si patru preoti, spre a votá pentru candidatulu Szikszai. Domni'aloru — cesti din urma, ca-ci bietulu poporu a venitu, pentru-ca l'au adusu — si avura apoi, dupace s'a alesu Szikszai, rar'a bucuria de a audi dela elu: ca domni'a-s'a de celu mai naturalu (vai de lume!) aliatu alu tierii nóstre 'lu tiene pe poporulu germanu.

Cu esplicatiunea, ca cumu póte fi unu poporu constatatoriu din mai multu de 45 milióne de suflete, a caruia esistintia nu numai, ca nu e amenintiata nici pe departe, ci care amenintia si a amenintiatu totdeaun'a esistinti'a altoru popóre; unu poporu, care nu s'a luptatu nici candu pentru libertatea altoru popóre, ci — dovéda istori'a — de multeori in contra aceleia, unu poporu, care nu mai incape in tiér'a lui; unu poporu, care — dovéda istori'a — totdeauna a tinsu a-ne subjugá tiér'a — aliatulu naturalu a unei tieri locuite de 16 milióne de suflete de diferite nationalitati, cari tóte dorescu se-si pastredie limb'a si nationalitatea loru; a unei tieri, care s'a luptata si trebuie se se lupte inca in continuu pentru independinti'a ei politica si materiala chiaru in contra pretinsului ei aliatu naturalu (?); a unei tieri, care are locu destulu de a mai nutrí vreo 16 milióne de locuitori: a remasu domnulu Szikszai datoriu; dér' domnii nostri romani totusiu erau fórte convinsi de adeverulu acestei asertiuni, ca-ci aclamara din respoteri si apoi 'si petrecura intre ovatiuni de cea mai cordiala fratietate cu partid'a lui Szikszai pana demanétia. Ne-ar' fi placutu se audimu dela domnulu Szikszai, ca domni'a s'a afla tempulu supremu sositu, cá se ne consolidamu odata in intru si cá pentru acestu singuru mediulocu de a ne sustiené independinti'a tierei si scapá de perire esistinti'a materiala n'ar' fi mare pretiu: a jertfi un'a a suta parte din acelu orgoliu nationalu maghiaru, care se jertfesce in fiecare di façia de aliatulu naturalu si din nenumeratele milióne, cari sunt de a se dá si se dau acelui-a, celu puçinu a diecea parte pentru cultur'a popóreloru conlocuitórie nemaghiare. Dér' domnulu Szikszai n'a facutu enuntiatiuni de aceste si domnii nostri au fostu indestuliti si asia. Domnii acestia, precumu se vede, séu nu cetescu diuarie romane, séu sunt atatu de simpli, ca credu, cumu-ca directiunea politicei tiszaiane si dupa cele intemplate si facute de dinsulu in decursu de trei ani va aduce fericirea tierei si indestulirea popóreloru, séu facu politica „din traista n gura", adeca strevoiana.

Cerculu cehului consta aprópe numai din alegatori romani. Georgiu Popu cu fidelii sei romani erau dér' siguri, ca alegerea de representante se va intemplá cu aclamatiune mai alesu, dupa-ce nu se audiá nimicu de contra-candidatu. Dér' cu fratietatea nóstra sta lucrulu cam siodu, ca-ci la alegere se infaçiosiara cati unguri sunt in cercu toti si candidara pe Kis Elek. Romanii nostri apoi avura de lucru a-si aduná iute alegatorii si apoi a-i dá pasportu domnului Kis Elek. Vitezii de Kis Eleksiéni voira se insceneze si cevasi bataiusia, dér' fiindu-ca codrenii nu se temu de tufe, aflara de salutariu a-si pastrá curagiulu pentru alta ocasiune mai favoritória.

Unu Selagianu.

Decapitarea atentatoriului Hoedel.

Din Berlinu 16 Augustu stilu nou se anuntia: Adi diminétia s'a taiatu capulu atentatoriului Hoedel in curtea tribunalului celui nou, dupa ce s'a fostu decisu printr'unu emisu preainaltu din 8 Augustu st. n., cá justiti'a se-si faca cursulu seu in tóta libertatea.

Despre acést'a scrie „Norddeutsche Allgem. Zeitung" intre altele:

„Dupa dorinti'a esprimata de Hoedel 'i se dete o mancare calda, o sticla de vinu si tigari. Mancă si beŭ linistitu. Apoi incepŭ se fumeze, scotiendu valuri de fumu. In acelu momentu intră preotulu pentru a'i dá ultim'a consolare. Hoedel primí pe preotulu fórte rece, declarandu'i, ca voiesce se móra necredinciosu. Astfeliu respinsu, preotulu plecă, remanendu Hoedel érasi cu cei doui agenti veghiatori. Pe la mediulu-noptiei Hödel cerŭ inca o sticla de vinu, pe care a beut'o in senatatea comunei si a soçialismului. Pe la órele 5 diminéti'a veni judele de instructiune, somandu'lu inca odata a face o marturisire. La intrebarea déca mai are se spuna ceva séu déca mai are vr'o dorintia, elu a respunsu superatu: „Nu am se ve spunu nimicu."

La or'a 6 condamnatulu esi din celula, insoçitu de preotu si fŭ condusu la loculu esecutiunei intr'o curte a temnitiei, destinata pentru acestu scopu. Inaintandu cu pasu siguru pana lenga esiafodu, elu se uitâ cu unu aeru insolentu la toti asistentii in numeru de vr'o 50 persóne

grupate in giurulu esiafodului. Aceste persóne erau membrii tribunalului, procurorulu generalu, judele de instructiune, procurorulu, unu generalu, 12 cetatiani cá marturi, s. a.

Cu vocea tare judecatoriulu a cititu sentinti'a si aprobarea ei din partea I. S. Principelui mostenitoriu in cualitatea de locuitoriu alu Imperatului cu dat'a din 27 Iuliu. La citirea datei sentintiei, Hoedel scuipà, si dupa ce judele terminà citirea, criminalulu strigà catu potù: Bravo! Atunci judele se intórce catra gâde, si intindiendu'i actulu aprobatoriu alu principelui regalu, 'i dise: „Convinge-te de autenticitatea decretului si 'ti dau in primire pe Emilu Enricu Max Hoedel, pentru a'lu decapitá.“ — „Vino!“ dise gâdele acestui din urma. Hoedel in cateva sarituri se suí pe esiafodu si se desbracà iute. In acelu momentu incepù a suná clopotulu pecatosiloru temnitiei. Cu o nerusinare nebuna se uita Hoedel spre acelu clopotu, ridiendu ironicu in façi'a asistentiloru. Patru ajutori 'lu legara de mani si pecióre, asiediendu'i capulu in scobitur'a caprei esiafodului. Gâdele deschise unu tocu, din care scóse instrumentulu infioratoriu si cu o singura lovitura capulu fù despartitu de trupu. Trupulu nu mai facù nici o miscare, pe candu capulu mai avù cateva convulsiuni usióre. Cadavrulu fù depusu intr'unu cosciugu, pregatitu si ingropatu indata.“ O placarda lipita in tóte coltiurile orasiului, a anunciatu poporatiunei berlinese, ca tinichigiulu Hoedel, care la 11 Maiu a voitu se impusce pe imperatulu, s'a decapitatu in dimineati'a de 4 Aug. in curtea localului arestului.

E tristu, ca Prussi'a cea culta si filosófa inca n'a ajunsu asia departe incatu se stérga din codicele seu penalu pedéps'a barbara a taierei capului, remasitia din dilele candu domnea feudalismulu, care aplicá cele mai inspaimentatórie si mai neumane pedepse cumu era taierea cu rót'a, punerea séu tragerea in tiépa, taierea capului pe butucu cu bard'a s. a. candu se probá vinovati'a si nevinovati'a ómeniloru inculpati prin faimósele ordalii, cari voru remané, cá o pata négra in istori'a legislatiunii germane pentru toti vecii.

Processulu lui Suleiman-pasi'a.

(Urmare din Nr. 60 alu „Gaz. Trans.“)

Presiedintele Samih-pasi'a apoi acusa pe Suleiman, ca tóta nefericirea a venitu din aceea, ca Suleiman-pasi'a ca comandantu n'a ficsatu mersulu fiecarei colóne si punctulu de intrunire alu loru. Asemenea 'lu acusa, ca n'a alergatu in ajutoriulu lui Reuf, care se angagiase in lupta, audiendu tunurile. — Suleiman respunde, ca avendu incredere in Reuf i-a datu instructiuni verbale si ca sgomotulu tunuriloru veniea dintr'o parte cu totulu opusa, de unde nu potea asteptá pe Reuf. Dealtmintrelea credea, ca e vreo cursa a russiloru. Dupa cumu a aflatu mai tardiu, Reuf nici ca a avutu lipsa de ajutoriu, ca-ci in façi'a lui avea numai 7 batalióne bulgari si unu batalionu de russi. Suleiman acusá pe Reuf, ca tóta vin'a este a lui, din causa, ca a lucratu in potriv'a ordineloru date si legiloru resbelului.

Acus'a sustiene apoi, ca Suleiman a atacatu Eschi-Saar'a singuru, numai cá se nu lase altui'a victori'a. Suleiman se escusa, ca a tramisu iscóde cá se caute pe Reuf, dér' inzedaru. Reuf nu erá nicairi. De alta parte colónele inaintau mereu, si unu spionu basi-buzucu ii aduse scirea, ca inimiculu in Eschi-Saar'a nu are destula potere, dér' astépta intariri si ca musulmanii sunt macelariti. Scurtu vorbindu, Suleiman-pasi'a cuceri Eschi-Saar'a dupa o lupta de 5 óre. Dér' aci bulgarii, de si aflasera de desastrulu russiloru, baricadandu-se in case, magazine si biserici opusera o resistentia mare. De abia a dou'a di a potutu se atace inaltimile dela Eschi-Saar'a. — La intrebarea presiedintelui de numerulu inimicului, Suleiman nu póte se respunda. P r e s.: Trebuiá se tramiti spioni se afle. S u l e i m a n: Dá, inimiculu inse avea destule mediulóce se ne spioneze, pe candu noi n'aveamu nici unulu. Musulmanii erau atatu de speriati, in catu nu voieau cu nici unu pretiu se spioneze. Bulgarii nu ne serveau, ci luandu-ne banii treceau la russi, fora se se mai intórca. Majoritatea chrestiniloru erá in potriv'a nóstra sperandu liberarea. Cavaleria n'aveamu destula, ca-ci cerendu dela Reuf jumetate din cei trei mii de cerchezi, ei 'mi respunsera, ca nu se despartu ci voru se opereze impreuna. P r e s.: Ai urmaritu pe inimici? S u l e i m a n: Dá, dér' numerulu loru erá prea mare. P r e s.: Cati ómeni aveai in Eschi-Saar'a. S u l e i m a n: Numai 20,000.

Dupa ce Suleiman-pasi'a dice ca a aflatu, ca Ieni-Saar'a se tiene ocupata de 30,000 russi, descrie modulu cum a priimitu scirea despre desastrulu lui Reuf, astfeliu:

„Nóptea veni dela Reuf-pasi'a unu cerchezu, anume Hagi Beiu. Acestu omu probabilu, ca a fostu tramisu la timpu, dér' sosi prea tardiu. Elu imi spuse, ca Reuf este incungiuratu de tóte partile in padurea acea, aratandu in partea unde dicea, ca s'ar' fi aflandu Reuf! Amu tramisu pe cerchezu la Hulusi-pasi'a, care se afla mai aprópe de padurea aceea. Cerchezulu sosi acolo in amurgu. Hulusi ilu invità se-lu conduca, neputendu gasi singuru padurea, dér' cerchezulu se codea mereu pana ce, curendu dupa aceea, se facù nevediutu. Hulusi 'mi raporta, ca elu e gata, dér' nu scie in catrau s'o ia. Pe candu ne sfatuiamu noi, amu aflatu, ca Reuf s'a retrasu spre Carabunar.“

Apoi Suleiman descrie mersulu asupra Eschi-Saarei plangêndu-se de lips'a de spioni. S u l e i m a n: Presupunému, ca russii sunt in numeru de 25,000. P r e s.: Era cu neputintia. Tocmai atunci Osmanu batuse pe russi, si trebuiá se judeci ca in astfeliu de timpu russii nu poteau lasá in Eschi-Saara 25,000 ómeni. S u l e i m a n: Nu mi-a spusu nimeni de isbandele lui Osman.

P r e s.: Nu te-a insciintiatu ministrulu de resbelu? S u l e i m a n: Nu; abia in Eschi-Saara amu aflatu de perderile russiloru.

P r e s.: Indata ce ai sositu, russii au fugitu. De ce n'ai indreptatu spre Sipc'a o parte din trupe? S u l e i m a n: Fiindu ca inamiculu ocupá Hain-Bogazulu, intarindu-lu; cumu poteamu tramite la Sipc'a 5—6000 ómeni, sciindu siguru, ca 'i jertfescu. P r e s.: Cine ocupá atunci Sipc'a? S u l e i m a n: Dusmanulu! Elu n'a lasatu nici unu minutu acestu passu.

P r e s.: Dupa invingerile dtale si ale lui Osman, russii fugira in tóta grab'a. Nici unu soldatu russu nu se aflá in Sipc'a. S u l e i m a n: Nici odata n'am auditu scirea acésta si nici n'o potu credo. Ce? Russii se fi parasitu pasulu Sipc'a? Nici aceea nu credu, ce spunu russii acumu. Ei me urascu multu. (miscare.) P r e s.: Ai trecutu la Sipc'a dupa ce ai luatu cu asaltu Hain-Bogazulu? S u l e i m a n: Da; asia si trebuiamu se facu. P r e s.: Tramitiendu o divisiune spre Eschi-Saara, nu se'ar' fi potutu se ocupi si Sipc'a prin o miscare rapede dela Casanlic? S u l e i m a n: Dorere nu am avutu curagiulu. Cum se fi respunsu de o espeditiune atatu de aventurósa? Nu; nu mi a trecutu prin capu o astfeliu de idea. P r e s.: Ar' fi trebuitu se te gandesci si se scii tóte. S u l e i m a n: Da, asi fi trebuitu se le sciu tóte. Dér' intrebarile, pe care ar' trebui se le puneti altui'a, mi le puneti mie. cá si cum asi fi eu representantulu lui. Escelentia 'ti spunu: Sciamu, ca in Sipc'a sunt russi. Unu basibozucu mi-a spusu. Cá se potu cunósce numerulu loru 'mi ar' fi trebuitu spioni: mi-ar' fi trebuitu spioni militari, séu ómeni, cari cunoscu pe militari. Basi-bozucii 'mi spuneau mereu, ca in Sipc'a sunt russi; toti oficierii au auditu. Déca asi fi potutu admite, ca Sipc'a e parasita de russi, atunci asi fi meritatu reprosiele.

P r e s.: Ai fi trebuitu se indreptezi spre Sipc'a o colóna, care se fi inaintatu atatu catu potea. S u l e i m a n: Effendiloru! Dér' luati in considerare numerulu trupeloru mele! Eu aveamu numai 20,000, dintr'acesti'a poteati socoti numai 12,000 ómeni. Déca a'si fi tramisu aceste trupe, mie mi-ar' fi remasu numai mustehafizi (trupe neregulate) si remasitiele trupeloru lui Reuf. Soldatii, pe cari mi-ati tramisu din Stambulu, nici nu scieau cumu se tiena pusc'a. Ei nu erau soldati, ci glóta. Englesii si francesii cu o armata de 30,000 au invinsu miliónele chineziloru. De ce? Ca-ci in façi'a glótei se aflau adeverati soldati. Glót'a nicióodata nu se va poté opune soldatului. P r e s.: Déca glót'a e bine condusa si cu ea poti invinge. S u l e i m a n: Glót'a nu póte fi bine condusa. A trecutu timpulu basibozuciloru. Se remanemu insa pe langa obiectu. P r e s.: Soldatii de sub comand'a dtale erau trupe alese: Erau bravii corpului alu treilea, cari au facutu minuni in Muntenegru. S u l e i m a n: (cu vioiciune): Da, ai dreptu! Déca cautamu in arhiv'a ministeriului de resbelu vomu aflá o telegrama dela Muctar-pasi'a, care inainte de a fi numitu eu in Herzegovin'a, cerea inlocuirea acestoru trupe prin altele sub pretextu, ca cu acesti soldati nu póte face nimicu. Cu tóte acestea acesti soldati 'si au sciutu castigá gloria! (cu mandria): Cu tóte injuriile si insultele, de cari me gramadesce procurorulu generalu in faimosulu seu actu de acusa, eu sunt acel'a, care amu formatu pe acesti soldati laudati. — Suleiman apoi dovedesce, ca'i era cu neputintia se tramita trupe la Sipc'a sau Cazanlic. (Va urmá)

Diverse.

(S e r b a r e a d i l e i a n i v e r s a r i e a n a s c e r e i M a i e s t a t i i S a l e c. r. a p o s t o l i c e F r a n c i s c u I o s i f u I.) Aniversari'a a 48-a a nascerii Maiestatii Sale s'a serbatu in Brasiovu si de astadata cu mare solemnitate. In presér'a dilei festive (18 Augustu) a fostu retragere mare (Zapfenstreich) cu musica. Dumineca in 18 desu de demanétia capel'a regimentului alu 2-lea de infanteria a percursu tóte stradele orasiului, intonandu mai multe marsiuri. Dupa aceea s'a celebratu in bisericele tuturoru confessiuniloru solemnelu serviciulu divinu. In biseric'a catolica din locu se tienù la órele 10 unu Te-Deum, la care asistara tóte autoritatile civile si militare. Intrég'a garnisóna, in tienuta mare, erá asiediata inaintea bisericei, dandu salve, cari au fostu salutate si de catra artileri'a postata pe dealulu strajei. In loculu comitelui supremu, care erà absentu, a asistatu vice-comitele R o l l, care a primitu si gratularile representantiei comitatului si a orasiului. Fininduse serviciulu divinu au defilatu trupele inaintea generalului de brigada E d u a r d v a n d e r S l o o t d e V a l m i n g e n. — In biseric'a evangelica inca au asistatu autoritatile civile si militarie.*) — La ameadiu a fostu prandiu mare in otelulu „Pomulu verde“, la care a asistatu intregu corpulu oficieriloru de tóte armele si toti amploiatii militari din garnisóna. Domnulu generalu v a n d e r S l o o t d e V a l m i n g e n tienú cu acést'a ocasiune unu toastu in limb'a germana pe catu de patrioticu pe atatu de frumosu, pe care, impartasinduni-se si noue de mana amica. 'lu publicamu aci cu cea mai mare placere. Elu suna asia:

„Frumós'a festivitate ce se repeta in fiecare anu, si care in tóte partile vastului imperiu austro-ungaru imple animele patrióte cu focu si bucuria, este semnulu gloriosu a fierbintei adoratiuni si a devotamentului pentru de toti iubitulu imperatu si rege. Unanimitatea si civilisatiunea au fostu din vechime tient'a casei absburgice si pentru acést'a se luptara ostirile sale inca intr'unu timpu, candu spaim'a se latieá din Orientu peste tierile nóstre, candu hoti'a, omorulu, jafulu erau in suit'a Sultaniloru. — Umanitate si civilisatiune ducu astadi earasi curagiosu soçii nostri de arme la ordinulu marinimosului regentu intr'o tiéra, care intotdeauna a amenintiatu pacea popóreloru sale. Nu poft'a de cucerire, au favorisarea vreunei rasse, au cért'a religionara este, care ii duce acolo; umbr'a stindarteloru austro-ungare va se cuprinda ogal'a indreptatire a tuturora si o epoca a pacii si a progressului va se resara. Cu anima plina de bucuria urméza dér' ostasiulu apelului supremului seu belliduce si se face esecutoriulu inaltei sale idei pe campurile, cari sioptescu despre faptele gloriόse ale printiului. Eugenu si se lupta astadi érasi cu entusiasmu si cu consciintia de sine patriotica pentru bunurile cele mai inalte ale poporului: pentru libertate si civilisatiune, pentru glori'a armatei austro-ungare, acompaniatu de bunavointi'a si grati'a imperatului si regelui. — Multiamita, fierbinte multiamita pentru acést'a prea inaltului nostra beliduce! D-dieu se-lu apere si scutésca pe elu si intregulu seu imperiu; gloriei sale, gloriei Nobilelui si Marelui, imperatului si regelui Franciscu Iosifu I unu inmiitu „Se traiésca!“

Vorbirea acést'a frumósa fù aclamata cu entusiasmu de catra corpulu oficieriloru asistenti si salutata de 24 salve de tunu de pe dealulu strajei.

(D e p u t a t i l a d i e t'a m a g h i a r a) s'au alesu pana acuma 400. Dintre acesti'a numai 239 se tienu de asianumit'a „partida liberala“ a lui Tisza, dér' nici pe toti acesti'a nu póte contá ministrulu-presiedinte siguru. Opositiunea intrunita moderata a obtienutu 80 si steng'a estrema (kossuthianii) 72 mandate. Cea mai mare victoria au reportat'o dér' la alegerile presente aderintii lui Kossuth, a carora numeru dela 1867 incóce s'a mai indiecitu. Nu e greu de prevediutu dér', ca cu-o maioritate de 30 voturi Tisza nu se va poté sustiené la guvernu. — Deputatii nationalitatiloru sunt fórte slabu representati. — Dintre romani au fostu alesi cu totulu 15 deputati, si adeca: Parteniu Cosm'a la Beiusiu si Alesandru Romanu la Ceic'a (ambii in Bihari'a), Petru Mihali la Visieu in Maramuresiu, gener. Traianu Dod'a la Caransebesiu (comitatulu Severinului), Georgiu Ivacicoviciu la Sasc'a in Carasiu, Georgiu Constantini la Iosasiu in Aradu, Georgiu Popu la Cehu in Selagiu, Georgiu Ioanoviciu la Bocsia romana si Georgiu Serbu la Zorlentiulu mare, ambii in Carasiu, Ioanu Misiciu in Temisióra, Basiliu Jurc'a la Siugatagu in Maramuresiu, Alesandru Papp, in Ilonda-mare comit. Solnocu Doboc'a, Atanasiu Rácz in Moravitz'a comit. Temisiórei D. Lic'a in Sebesiu si Nicolae Strevoiu in Brasiovu.

(I n c e r c a r e d e o t r a v i r e.) Cetimu in „Corresp. Provinciala“ din Pétr'a: Dascalulu Ión Pr. Gheorghi dela biseric'a din Vladiceni comun'a Bargaónii s'a superatu pe preotulu Stefanu Mancasiu, parochulu acelei biserici, pentru ca murindu unu colegu alu seu, preotulu a ingrigitu se puna pe unu altulu, asia incatu nemultiamitu de acésta numire, á conspiratu cu femei'a s'a, si preparandu o compositiune de substantie otravitóre, in diu'a de 20 Iuliu, profità ale turná in santulu potiru. Preotulu puçinu bagatoru de sema in acea di la

---

*) In biseric'a romana dela Sf. Nicolae s'au facutu nu mai puçinu cá si in celelalte rogatiuni solemne pentru monarchu. De ce nu au asistatu si aci deputatiuni civile si militarie? Suntemu convinsi, ca déca si din partea protopopiatului romanu s'ar fi facutu in tóta form'a aretare comandei superióre din locu, ca se va tiené unu serviciu divinu solemnelu, acést'a nu ar' fi pregetatu a tramite si acolo o deputatiune militara. Red.

facerea serviciului divinu comunicandu-se dupa regula, efectulu substantieloru otravitóre nu intardiá si preotulu slabitu de efectulu otravei cadiú josu in façi'a celoru ce au asistatu la s. Liturghie. Pe data s'a vestitu autoritatii comunale, si mediculu circomscriptiunei a constatatu esenti'a otravitóre si descoperindu-se si culpabilulu s'a datu pe man'a justitiei, care suntemu siguri, va instrui casulu si va face, cá culpabilulu se'si ié penalitatea meritata. Nu scimu ce se mai dicemu de asemenea fapte, cari au ajunsu a se petrece si in santele altare.

(D o l i u l u n a t i o n a l u i n T u r c i'a.) Ministrulu de politia din Constantinopolu a ordonatu, cá façia cu nenorocirile, de cari Turci'a e bantuita, toti dreptu-credinciosii (musulmani) se se abtiena dela orice petreceri, precum si dela luxulu in imbracaminte si in alte, si ca in consecintia, toti otomanii se pórte unu doliu nationalu. Pentru a dá unu esemplu bunu, Sultanulu a si datu drumulu la o parte din musicantii lui de curte. In multe orasie din Siri'a si din Anatoli'a turcii nu mai iau lautari si cantareti la munti. Totu pentru acestu doliu nationalu, diariulu „Courier de l'Orient" a fostu confiscatu pe timpu de o luna, fiindu-ca a publicatu neadeveratu, ca nevast'a ministrului de resbelu ar' fi fostu la unu balu.

(U n u p r e o t u i s t e t i u.) Catra „Golos" se comunica urmatórea intemplare originala din guvernamentulu Liublin: Intr'unu satu mare traiá unu preotu catolicu betranu, pe care ómenii ilu credeau a fi bogatu. Intr'o nópte preotulu a fostu atacatu de mai multi ómeni, cari 'i cereau bani cu amenintiari de mórte. Pecatulu de alu omori nu-i sparia, diceau jafuitorii, de óre ce ei mergu la resbelu, unde in lupta cu necredintiosii, se voru ispasi de tóte pecatele; astfeliu nu e nimicu déca cu unu pecatu voru avé mai multu séu mai puçinu. „Asia dér' vreti se mergeti la resbelu contra necredintiosiloru!" dise pop'a. „Acést'a e cu totulu altceva. De aceia veti primi dela mine nu numai bani, ci ve voiu si binecuventá." Cu acestea cuvinte elu dete jafuitoriloru 800 ruble si intrandu intr'o camera laterala spre a aduce apa santita, veni cu unu lichidu, cu care ii stropi si ii binecuventà. Veseli de jafulu castigatu cu asia puçina ostenéla, jafaitorii se departara. Dér' preotulu pe data, ce a scapatu de ei, alergà la cea mai apropiata biserica si trase clopotele. La sunetulu acestora se adunara ómenii satului. Preotulu le istorisi pe scurtu intemplarea si ii invità, cá se urmarésca pe hoti si se-i prinda, ca-ci se cunoscu lesne, de órece elu in locu de aghiasma, i-a stropitu cu cerneala. Tieranii indata s'au pusu in gón'a hotiloru, pe cari i-au si prinsu. Hotii erau plini de pete de cernéla pe vesminte si pe façia. „Curierulu-Bal."

(O s e r b a t ó r e r o m a n a l a C a i r o.) D. dr. Karadj'a a datu, acum cateva dile, o serbare in cas'a s'a dela Muski, la Cairo, in onórea independintiei romane. Toti romanii dela Cairo erau invitati. „Unu poporu, — dice diariulu egipténu, care ne aduce acésta scire, — unu poporu are cu atatu mai multu dreptu de a fi mandru de libertatea s'a — si in acésta privintia romanii n'au nimicu de invidiatu celorulalte natiuni — cu catu ea l'a costatu mai multe sacrificie, si resbelulu, acésta urita plaga soçiala, candu n'are de obiectu, decatu satisfacerea ureloru personale ale principiloru séu necalificabile ambitiuni, devine din contra o causa santa, candu se radima pe amorulu patriei, alu libertatii si alu independintiei. Generatiunile viitórie voru apretiá oper'a parintiloru loru mai bine, decatu generatiunea actuala." Mai multu de 400 romani au respunsu la apelulu d-lui Caradj'a. In cateva vórbe miscate, in care se recunos ea unu adeveratu simtiementu patrioticu, d. Caradj'a a redicatu unu toastu in senatatea principelui Carolu I si, dupa ce a spusu principalele intemplari ale resbelului, a beutu in onórea Romaniei independinte. Acestu discursu a fostu aplaudatu cu frenesia. „Dealtmintrelea, dice „Reform'a" din Cairo, d. Caradj'a facuse lucrulu intr'unu modu din cele mai sumptóse: illuminatiune a giorno, bufete splendide, cas'a erá acoperita de susu pana josu de drapele, printre care se deosibeau cele trei culori nationale romane, de asupr'a caror'a aparea cifr'a Domnitoriului si corón'a domnésca. Intr'unu cuventu, erá mai multu decatu o serbare, erá unu adeveratu meetingu nationalu."

(V i e r'a S a s u l i c i.) „Germani'a" primesce din Genev'a urmatórea scire: Din Petersburgu se scrie „Diuariulu de Frankfurt": Vier'a Sasulici se afla acumu in cetatiu'a Schlüsselburgu si se pare, ca va fi tramisa la Siberi'a. Acésta scire inse este resultatulu unei mistificari. Vier'a Sasulici a venitu. inainte cu cateva septemani in Genev'a, unde amicii ei comunisti, cu Rochefort in frunte si cativa nihilisti russi, au fostu atatu de neprecauti, incatu au datu in onórea ei unu banchetu. Ambassadorulu russu a cerutu indata estradarea ei. Guvernulu din Genev'a respunse, ca Vier'a Sasulici fiindu achitata, nu mai póte fi urmarita. La acestea ambassadorulu russu respunse, ca guvernulu a casatu sentinti'a si astfeliu acusat'a este totu sub urmarire. Pe candu se tratà, diuariulu „Petit Lyonnais" inca publica o telegrama nascocita, care aduse aceeasi scire cá si aceea din „Diuariulu de Frankfurt". Guvernulu din Genev'a atunci cerù dela ambassadoru probe, ca acést'a femeia din Genev'a este adeverat'a Vier'a Sasulici, despre care se scrie, ca este in Russi'a. Pana se vina probele, Vier'a Sasulici a peritu din Genev'a. Amicii ei respundu, déca ii intrebi de ea, ca „este la adapostu".

(O l e g e c i u d a t a.) Pe insul'a Man, care se tiene de comitiatulu Vestmoreland si de Angli'a, se mai afla o lege curiósa. Candu este acusatu unu flacau pentru unu actu de violentia in contra unei femei, capeta acést'a din partea judecatoriei unu inelu si totodata alegerea, ca pe faptuitoriu séu se-lu spendiure séu se-i taie capulu, séu se si-lu ia siesi de barbatu. Intr'adeveru ciudata lege. Asta lege ar' fi buna in multe locuri déra apoi ar' poté se aiba si urmari fórte funeste.

(A p e r a r e a c a i l o r u s i a v i t e l o r u d e m u s c e.) Spre a aperá caii si vitele de musce, cari precumu se scie, fugu vér'a cá turbate, se recomenda unu mediulocu simplu, adeca se dé cu-o lesie tare de foi de nucu peste perulu acestoru animale, mai cu séma pe la códa si pe la nari. Prin acést'a nu numai ca se apera de muscele cele superacióse, déra se si omóra ouale, cari le depunu muscele in si pe pelea animaleloru.

Sciri merunte din Romani'a. — Punerea armatei pe pecioru de pace s'a ordonatu printr'unu decretu princiariu, care contiene urmatóriele 4 articule: Art. 1. Armat'a e pusa pe pecioru de pace incependu dela 5/17 Aug. 1878. Art. 2. Tóte comandamentele si serviciurile armatei active sunt suprimate. Art. 3. Toti comandantii titulari actuali ai aceloru unitati, precumu si oficierii deosebiteloru staturi majore si servicii, trecu in functiunile ce ocupau inainte de punerea armatei pe pecioru de resbelu. Oficierii ale caroru functiuni se desfiintiéza prin punerea armatei pe pecioru de pace, sunt pusi in disponibilitate. Art. 4. Ministrulu nostru de resbelu e insarcinatu cu esecutiunea decretului de façia. Datu in Sinai'a 29 Iuliu 1878. Semnatu: C a r o l u. Contrasemnatu min. de resbelu gen. Cernatu. — Dupa cumu afla diuariulu berlinesu „Nordd. allg. Ztg." din Bucuresci, Dobrogi'a va capetá o administratiune speciala sub d. I o a n u G h i c 'a, care ar' fi se fia investitu spre acestu scopu cu poteri discretionarie. — „L'Orient" afla din Campin'a, ca lucrarile pe line'a Ploiesci-Predealu au inceputu in mai multe locuri. Peste cateva dile ele se voru reluá pe tóta line'a. — Aceleiasi foi i se scrie din Rusciucu, ca armat'a russa a ocupatu Varn'a in 11 Augustu, fiindu indreptati acolo 10,000 ómeni si 200 tunuri pentru armarea fortificatiuniloru. Turcii au inceputu se'si imbarce materialulu, care va fi transportatu in 8 dile. Armat'a russa se va retrage catu mai curundu din giurulu Constantinopolei. Gener. Totleben va asiediá cuartirulu seu generalu la Adrianopolu. — Totu „L'Orient" afla din Rusciucu, 14 Augustu: S'au luatu dispositiuni, pentru cá pana la 30 Sept. tóta armat'a russa, afara de corpulu de ocupatiune prevediutu prin tractatulu dela Berlinu, se fi evacuatu Bulgari'a. Se dice, ca in Basarabi'a se voru face tabere pentru 80,000 ómeni (2 corpuri de armata) pentru cá se aiba concentrate fortie disponibile in casu de complicatiuni possibile in Balcani. Dobrogi'a va fi desiertata indata ce commissiunea europeana, care trebuie se ficseze marginile teritoriului, ce e a se cedá Romaniei — comissiune, care inca nici nu e desemnata — 'si va fini lucrarile sale. De óréce inse va fi a se trage numai simplamente o linia dréptа intre Silistri'a si Mangali'a, se crede, ca lucrulu acest'a se va fini in 8 dile. —

Nr. 2—878.

Conchiamare.

Pe bas'a conclusului adunarei generale a despartiamentului cerc. II, alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tienute la Fagarasiu in 26 Augustu 1877 de sub Nro. prot. XI; adunarea generale a acestui despartiamentu, se conchiama in c o m u n'a L i s'a p e d i u'a d e 1-a S e p t e m b r e c a l. n o u 1878 la 10 ó r e 'n a i n t e d e a m é d i.

Ceea-ce prin acést'a se aduce la cunoscintia publica.

Toti onoratii membri, precumu si inteliginti'a si poporulu din despartiamentu sunt rogati, a luá parte, in numeru catu se póte mai considerabile, la amentita adunare.

Din siedinti'a comitetului tienuta la Fagarasiu in 15 Augustu 1878.

A l e s a n d r u M i c u, directoru desp. II. — G r i g o r i u N e g r e a, actuariu

---

Sciri ultime telegrafice.

Vien'a, 20 Augustu. Generalulu Szapáry respinse eri dupa o lupta mai indelungata atacului insurgentiloru asupra localitatii Doboy.

Trupele austriace ocupara in 17 Visoc'a unde aflara multime de munitiune si arme.

Vien'a, 20 Aug. Dupa o b a t a l i a d e m a i m u l t e ó r e in giurulu castelului si dupa o i n f r i c o s i a t a l u p t a i n s t r a d e l e d e l a S e r a i e v o, l a c a r e l u a r a p a r t e c h i a r u s i f e m e i l e s i i n s u r g e n t i i r a n i t i Seraievo a f o s t u o c u p a t u i n t r e g u d e c a t r a t r u p e l e a u s t r i a c e si stindartulu imperatescu a fostu plantatu intre strigari entusiastice ale trupeloru si ale poporatiunei chrestine pe castelulu dela Seraievo. Perderile trupeloru austriace dorere nu sunt neinsemnate.

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.